

Előszó

A kötet a Vajdasági Magyar Tudományos Társaság által a vidék népességmegtartó erejének fokozását elősegítő társadalmi, jogi és természeti tényezők témakörében szervezett tudományos konferencián elhangzott tanulmányokat tartalmazza. A Magyar Tudomány Napja alkalmából tartott ünnepi konferenciára 2016. november 19-én, Újvidéken, a Tartományi Képviselőház Nagytermében, a délvidéki magyar írott és elektronikus sajtó jelenlétében került sor.

A konferencián kiemelkedő délvidéki és Magyarországról érkező, a társadalom- és természettudományok terén tevékeny senior és junior kutatók vettek részt. A tanulmányokban a szerzők a kerettémát különböző szempontokon keresztül és más-más tudományágak módszereivel közelítik meg. Vizsgálják többek között a mezőgazdaságot mint a vidékfejlesztés eszközét, ehhez kapcsolódóan a biotechnológiai találmányok szerepét a fejlődésben elmaradt vidékek, régiók felzárkózásában; az innovációk jelentőségét a szociális farmrendszer érvényesítése terén; a termőföld, a földtulajdon és a földkörnyezet jogi oltalmát; a vidékfejlesztés pénzügyi jogi eszközeit; a családhoz és az otthonhoz való jogot, valamint a nemzetiségi önkormányzatiság jelentőségét. Nem hiányoznak a történeti, kulturális és nyelvi szempontokat érvényesítő tanulmányok sem, amelyek a kisebbségi identitással, a magyar nyelvű könyvkiadással, oktatással és képzéssel, az anyanyelvű tájékoztatással mint kisebbségmegtartó tényezőkkel foglalkoznak. A gazdasági kérdésekről szóló tanulmányok is a délvidéki magyar kisebbség egyéni és közösségi helyzetét vizsgálják. Erre mutat rá az a kutatás, amely közgazdasági szempontból elemzi Észak-Bácska nyolc községére vonatkozóan az igen kedvezőtlen gazdasági, valamint foglalkoztatási helyzetet; ismerteti az ennek javítását célzó népességmegtartó, gazdasági forgatókönyvet és ezzel összefüggésben a 2010. évi foglalkoztatási előrejelzéseket. Sajnos az előrejelzéshez képest rosszabbodott a helyzet. E kötet többek között arról is szól, hogy a vajdasági–délvidéki magyarság lélekszáma jelentősen csökkenő tendenciát mutat. Az 1964-es népszámlálás e régióban még 540 ezer magyart tartott számon, ma azonban a hivatalos statisztikai adatok már csak 296 ezer magyarról tájékoztatnak. Azóta a becslések szerint még ennél is kedvezőtlenebb a helyzet, azaz jóval kisebb a magyarok lélekszáma a Vajdaságban. A fő okok nem vagy nemcsak a gazdasági migrációban mutathatók ki, hanem az időnként előforduló vagy megújuló, néha nyílt, néha burkolt diszkriminációs jelenségekben is. A Vajdasági Magyar Tudományos Társaság (VMTT) az eddigi köteteiben is kereste a megoldást a kedvezőtlen körülmények tekintetében, és teszi ezt ebben a könyvben is tudományos eszközökkel, szem előtt tartva a tudásalapú társadalom iránti igényt, követelményt és az ennek megfelelő interdiszciplináris kutatási módszert.

A Vajdasági Magyar Tudományos Társaság hálás köszönettel tartozik elsősorban a szerzőinek, ugyanakkor támogatóinak is: a Magyar Tudományos Akadémiának, a Bethlen Gábor Alapnak, a Magyar Nemzeti Tanácsnak, a Vajdaság Autonóm Tartomány Kormányának, nem utolsósorban a Nemzeti Közszolgálati Egyetemnek (Patyi András rektor és professzor úrnak, Padányi József rektorhelyettesnek, professzor úrnak és kutatói

projektvezetőnek), amely intézmény az időközben megkötött nemzetközi együttműködési megállapodásunk alapján első ízben nyújtott jelentős támogatást, hozzájárulást a konferencia megszervezéséhez és e kötet megjelenéséhez.

Szalma József, a szerkesztőbizottság elnöke